

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Г. КОРОЛЕНКА

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО КУРСУ
„ХОРОЗНАВСТВО І ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ”**

для студентів зі спеціальності 6.010103, 7.010103 –
«Педагогіка і методика середньої освіти. Музика»

Полтава – 2007

Методичні матеріали до курсу „Хорознавство і хорове аранжування” для студентів зі спеціальності 6.010103, 7.010103 – «Педагогіка і методика середньої освіти. Музика» /Укладач Н.Ю. Дем'янюк. – Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2007. – 32 с.

Рецензенти:

– заслужений працівник культури України, викладач
Полтавського державного музичного училища імені М.В. Лисенка
Кучер В.П.
– кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музики Полтавського
державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
Лобач О.О.

Рекомендовано до друку вченою радою Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.
Протокол № 17 від 27.06.2007 р.

Методичні матеріали до курсу
„Хорознавство і хорове аранжування”
для студентів зі спеціальності 6.010103, 7.010103 –
«Педагогіка і методика середньої освіти. Музика»
Укладач Дем’янка Наталія Юріївна
Підписано до друку 27.06.2007 р.
Комп’ютерний набір і верстка Дем’янка Н.Ю.
Формат 60x84 1/32. Папір друкарський.
Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 1,2.

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Плани практичних занять: Змістовий модуль I.....	5
Змістовий модуль II.....	7
Змістовий модуль III.....	10
3. Питання і завдання для самостійного опрацювання.....	13
4. Контрольні питання і завдання.....	17
5. Зміст комплексної контрольної роботи з курсу „Хорознавство і хорове аранжування”.....	20
6. Критерії оцінювання знань і умінь студентів.....	23
7. Список рекомендованої літератури.....	25
8. Музичний матеріал для слухання..	30

ПЕРЕДМОВА

Одним з профілюючих навчальних курсів, який дозволяє майбутньому вчителю музики оволодіти основами хорового мистецтва, методикою роботи з хором, принципами організації та функціонування самодіяльних і професійних хорових колективів, правилами і прийомами аранжування музичних творів, є “Хорознавство і хорове аранжування”. Оволодіння теоретичними та практичними основами роботи в хорі озброїть студента необхідними для подальшої успішної професійної діяльності знаннями, уміннями і навичками.

Мета курсу: ознайомлення з історією розвитку вітчизняного хорового мистецтва та його теоретичними основами, оволодіння методикою вокально-хорової роботи й організації дитячих хорових колективів, опанування принципів і прийомів аранжування музичних творів.

Основними завданнями курсу „Хорознавство і хорове аранжування” є: розширення музично-естетичного кругозору студентів шляхом ознайомлення з кращими зразками вітчизняної та зарубіжної хорової культури; вивчення історії розвитку вітчизняного хорового мистецтва; ознайомлення з вокально-хоровою технікою; набуття теоретичних знань і практичних умінь і навичок організаційного, методичного та виконавського характеру; вивчення особливостей організації та функціонування дитячих вокально-хорових колективів; ознайомлення з основними принципами, правилами і прийомами аранжування музичних творів для хору.

Відповідно до навчального плану дисципліна викладається студентам другого курсу денної форми навчання у третьому семестрі. Він розрахований на 72 години, серед яких лекційних – 14 годин, практичних – 26 годин, на самостійне опрацювання – 16 годин, на індивідуальну роботу – 16 годин. Форма контролю – залік у третьому семестрі.

До методичних матеріалів включені плани практичних занять, питання і завдання для самостійного опрацювання з методичними вказівками, контрольні питання і завдання до заліку й екзамену, зміст комплексної контрольної роботи і критерії оцінювання знань і умінь студентів з курсу „Хорознавство і хорове аранжування”, список рекомендованої літератури і перелік музичних творів для слухання.

83. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Ой ніхто ж там не бував
84. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Піють півні
85. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Щедрик
86. Українська народна пісня, обр. В. Ступницького. Ой шум ходить по діброві
87. Українська народна пісня. Дощик, дощик
88. Українська народна пісня. У гаечку ходила я
89. Французская народная песня. Птички
90. Чайковский П. Ария Гремина (Евгений Онегин. 3 д.)
91. Чайковский П. Ария Ленского (Евгений Онегин. 2 д.)
92. Чайковский П. Отче наш
93. Чайковский П., сл. Толстого А.К. Среди шумного бала
94. Чайковский П., сл. Толстого А.К. То было раннею весной
95. Чесноков П. Благослови душе моя Господа
96. Чесноков П. Да исправится молитва моя
97. Чесноков П., сл. Некрасова Н. Несжатая полоса
98. Чесноков П. Не умолчим никогда, Богородице
99. Шамо І. Дума про трьох вітрів. Кантата
100. Шуман Р., рус. текст Родионова Я. Вечерняя звезда
101. Щедрин Р. Концертино
102. Щедрин Р., сл. Пушкина А. Тиха украинская ночь

61. Степовий Я. Арфами, арфами
62. Теличко В., сл. Меденцій М. Нічка
63. Титов В. Всем скорбящим радосте. Концерт для 12-голосного хора
64. Томас Луис де Викторія. O magnum mysterium. Мотет
65. Турчанинов П. Задостойник Пятидесятниці
66. Українська народна пісня, обр. А. Авдієвського. Вербовая дощечка
67. Українська народна пісня, обр. А. Авдієвського. Колискова
68. Українська народна пісня, обр. Г. Левченка. Вийди, Грицю, на вулицю
69. Українська народна пісня, обр. Г. Левченка. Виряджала мати сина
70. Українська народна пісня, обр. Г. Левченка. Чорбівські підківки
71. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Дударик
72. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича, сл. Шевченка Т. Думи мої
73. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Женчичок-бренчичок
74. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. За городом качки пливуть
75. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Закувала зозуленька
76. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Зашуміла ліщинонька
77. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Зеленая та ліщинонька
78. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Козака несуть
79. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Котилася зірка
80. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Мала мати одну дочку
81. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Над річкою бережком
82. Українська народна пісня, обр. М. Леонтовича. Ой з-за гори кам'яної

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Практичне заняття № 1 (2 години)

Тема: Етапи розвитку хорового мистецтва

Питання для обговорення

1. Історія розвитку хорового мистецтва в Україні до XIV століття.
2. Історія розвитку хорового мистецтва в Україні з XIV по XVIII століття.
3. Історія розвитку хорового мистецтва в Україні з XIX по XX століття.
4. Історія розвитку хорового мистецтва у зарубіжних країнах.

Практичні завдання

1. Слухання хорових творів (XI–XX ст.).
2. Визначення видів хорового співу на слух.

Література:

1. Краснощёков В. Вопросы хороведения. – М.: Музыка, 1969. – С. 4-64.
2. Чесноков П. Хор и управление им. – М.: Музыка, 1961. – С. 7-20.
3. Дем'янюк Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 5-10.

Практичне заняття № 2 (2 години)

Тема: Художньо-виконавські особливості хорового співу

Питання для обговорення

1. Жанрові напрями і форми хорового виконавства.
2. Типи і види хорів.
3. Особливості розташування і складу хорових колективів.
4. Розміщення хорових партій у хорі.

Практичні завдання

1. Слухання різножанрових хорових творів.
2. Визначення на слух жанрового напрямку, типу, виду і складу хору.
3. Аналіз хорових партитур з метою визначення жанрових ознак, типу і виду хору.

Література:

1. Дмитревський Г. Хорознавство і керування хором. Елементарний курс. – К.: Музлітература, 1961. – С. 5-25.
2. Пігров К. Керування хором. – Вид. 2-е. – К.: Музлітература, 1962. – С. 7-26.
3. Соколов В. Работа с хором. – М.: Музыка, 1983. – С. 19-26.

4. Дем'янюк Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 11-15.

Практичне заняття № 3 (2 години)

Тема: Характеристика співацьких голосів і хорових партій

Питання для обговорення

1. Класифікація співацьких голосів.
2. Характеристика жіночих голосів і жіночих партій хору.
3. Характеристика чоловічих голосів і чоловічих партій хору.

Практичні завдання

1. Слухання хорових і вокальних творів.
2. Визначення на слух жіночих і чоловічих голосів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Гігієна та охорона дитячого голосу. (Методичні вказівки надані у наступному розділі.)

Література:

1. Дмитревський Г. Хорознавство і керування хором. Елементарний курс. – К.: Музлітература, 1961. – С. 26-41.
2. Чесноков П. Хор и управление им. – М.: Музгиз, 1961. – С. 27-35.
3. Соколов В. Работа с хором. – М.: Музыка, 1983. – С. 5-9.

Практичне заняття № 4 (2 години)

Тема: Дитячий голос та його охорона

Питання для обговорення

1. Характеристика дитячих голосів і дитячих партій хору.
2. Етапи розвитку голосового апарату дитини.
3. Гігієна та охорона дитячого голосу.

Практичні завдання

1. Слухання хорових творів у виконанні дитячими колективами
2. Визначення на слух дитячих голосів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Будова та функціонування голосового апарату.
2. Якості співацького звука.
(Методичні вказівки надані у наступному розділі.)

Література:

1. Дем'янюк Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 20-23.
2. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП, 1997. – С. 3-6.

32. Левченко Г. На козака пригодонька. Лірико-драматична поема

33. Левченко Г. Червона калина – полтавська земля

34. Лисенко М. Боже великий, єдиний

35. Лисенко М. Херувимська пісня

36. Литвинов А., сл. Шевченка Т. Ой чого ти почорніло

37. Львовский Г. Стихира праздника Пятидесятницы (Знаменный распев)

38. Людкевич С. Заповіт. Кантата

39. Людкевич С. Наймит. Кантата

40. Лятошинський Б. Заповіт. Кантата

41. Лятошинский Б., сл. Пушкина А. Осень

42. Моцарт В.А. Ave, verum corpus. Мотет

43. Моцарт В.А. Missa brevis. Краткая меса. Ре мажор

44. Моцарт В.А. Реквием

45. Моцарт В.А. Серенада Дон Жуана (Дон Жуан. 2 д.)

46. Мусоргский М. Сцена под Кромами (Борис Годунов. 4 д.)

47. Мусоргский М. Хор стрельцов и стрелецких жён (Хованщина. 3 д.)

48. Неизвестный автор. XVIII в. Буря море раздымает. Кант для мужского хора

49. Неизвестный автор. XVII в. Веселитесь, праведнии. Рождественская стихира

50. Неизвестный автор. XVIII в. Редакция Г. Владышевской. Гласом моим ко Господу воззвах. Праздничный 12-голосный концерт на три хора

51. Рахманинов С. Всенощное бдение. Соч. 37

52. Рахманинов С. Ныне отпускаеши

53. Ревуцький Л. Хустина. Кантата-поема

54. Римский-Корсаков Н. Каватина Берендея (Снегурочка. 3 д.)

55. Римский-Корсаков Н., сл. Пушкина А. Редееет облаков летучая грядя

56. Римский-Корсаков Н., сл. Фета А. Не ветер, вея с высоты

57. Свиридов Г. Ночные облака. Кантата

58. Свиридов Г. Пушкинский венок. Концерт для хора

59. Слонимский С. Голос из хора. Кантата

60. Снетков Б., сл. Кондрашенко Л. Море спит

МУЗИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ СЛУХАННЯ

1. Архангельский А. Блажен разумеваемая
2. Бах И.С., рус. текст Машистова А. Сердце, молчи
3. Березовский М. Не отвержи мене во время старости. Концерт для 4-голосного хора
4. Бортнянский Д. Тебе Бога хвалим. Двухорный концерт
5. Бортнянский Д. Коль возлюблена селения Твоя, Господи. Концерт для хора № 17
6. Бортнянский Д. Херувимская песнь № 7
7. Варламов О. Белеет парус одинокий
8. Ведель А. Ныне отпускаеши
9. Верди Дж. Ария Альфреда (Травиата. 2 д.)
10. Верди Дж. Песенка Герцога (Риголетто. 3 д.)
11. Верди Дж. Реквием
12. Гаврилин В. Перезвоны. Симфония-действие
13. Гендель Г.Ф. Хор израильтян (Самсон. Оратория)
14. Глієр Р. Видніє в морі острівець
15. Глинка М. Ария Сусанина (Иван Сусанин. 4 д.)
16. Глинка М., сл. Дмитриева И. Ах, когда б я прежде знала
17. Глинка М., сл. Пушкина А. Не пой, красавица
18. Гурилёв А., сл. Грекова Н. Вьётся ласточка
19. Данькевич К. Чорний крук. Прощання. Хор і квартет (Богдан Хмельницький. 1 д.)
20. Даргомыжский А. Сватушка (Русалка. 2 д.)
21. Диего Ортис. О счастливые глаза мои. Мадригал
22. Дилецкий Н. Воскресенский канон
23. Дилецкий Н. Догматик, глас шестый (Напев Киево-Печерской Лавры)
24. Дилецкий Н. Единородный Сыне
25. Дичко Л. Сонячне коло. Кантата для дитячого хору й оркестру
26. Итальянская народная песня. Эхо
27. Калинин В., сл. Жуковского В. Жаворонок
28. Калинин В., сл. Баратынского Е. Зима
29. Карабиц И. Киевские фрески. Оратория
30. Керубини Л. Реквием
31. Кристоаль де Моралес. Мотет

3. Хрестоматия по методике музыкального воспитания в школе: учебное пособие для педагогических институтов /Сост. О.А. Апраксина. – М.: Просвещение, 1987. – С.123-144.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Практичне заняття № 1 (2 години)

Тема: Основні елементи вокально-хорової техніки

Питання для обговорення

1. Будова та функціонування голосового апарату.
2. Якості співацького звука.
3. Діапазон і регістри голосу. Перехідні звуки. Теситура.
4. Атака звука.

Практичні завдання

1. Слухання й аналіз хорових і вокальних творів.
2. Визначення теситурних умов партій за хоровими партитурами.
3. Визначення діапазону власного голосу.

Література:

1. Соколов В. Работа с хором. – М.: Музыка, 1983. – С. 30-33, 41-43.
2. Стулова Г. Хоровой класс. – М.: Просвещение, 1988. – С. 24-34.
3. Дем'янюк Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 24-27.

Практичне заняття № 2 (2 години)

Тема: Методика роботи над співацьким диханням

Питання для обговорення

1. Специфіка співацького дихання.
2. Типи дихання.
3. Методи і прийоми опанування співацького дихання.

Практичні завдання

1. Розставлення співацького дихання у хорових партитурах.
2. Добір вправ для роботи над співацьким диханням.
3. Виконання вправ, що спрямовані на формування навичок правильного співацького дихання.

Література:

1. Соколов В. Работа с хором. – М.: Музыка, 1983. – С. 27-30, 37-39.
2. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП, 1997. – С. 17-23.
3. Стулова Г. Хоровой класс. – М.: Просвещение, 1988. – С. 35-40.

4. Дем'янко Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 28-34.

Практичне заняття № 3 (2 години)

Тема: Методика роботи над звукоутворенням

Питання для обговорення

1. Механізм звукоутворення.
2. Методи роботи над звукоутворенням.
3. Основні прийоми звуковедення в хорі.

Практичні завдання

1. Добір вправ для роботи над звукоутворенням.
2. Виконання вправ, що спрямовані на формування навичок співацького звукоутворення

Література:

1. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП, 1997. – С. 24-28.
2. Стулова Г. Хоровий клас. – М.: Просвещение, 1988. – С. 47-50, 71-77.
3. Огороднов Д. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Муз. Україна, 1989. – С. 44-47, 69-71, 81-120.

Практичне заняття № 4 (2 години)

Тема: Методика роботи над дикцією

Питання для обговорення

1. Специфіка співацької дикції.
2. Артикуляція.
3. Правила співацької дикції.
4. Найхарактерніші дикційні недоліки у виконанні хорових творів.
5. Методи роботи над дикцією та артикуляцією.

Практичні завдання

1. Визначення дикційних труднощів за хоровою партитурою.
2. Добір вправ для роботи над дикцією та артикуляцією.
3. Виконання вправ, що сприяють формуванню дикційних і артикуляційних навичок.

Література:

1. Виноградов К. Работа над дикцией в хоре. – М.: Музыка, 1967. – С. 43-69.

69. Шамина Л. Работа с самодеятельным хоровым коллективом. – М.: Музыка, 1988. – 173 с.

70. Юссон Р. Певческий голос. – М.: Музыка, 1974. – 87 с.

71. Юцевич Ю. Роль вокально-слухових впливів у формуванні дитячих голосів //Музика в школі. – К.: Муз. Україна, 1981. – Вип. 7. – С. 43-51.

51. Попов В., Халабузарь П. Хоровой класс. – М.: Музыка, 1988. – 154 с.
52. Попов С.В. Организационные и методические основы работы самодельного хора. – М.: Музыка, 1961. – 68 с.
53. Раввінов О. Методика хорового співу в школі. – К.: Муз. Україна, 1969. – 130 с.
54. Романовский Н.В. Хоровой словарь. – 3-е изд. – Л.: Музыка, 1980. – 142 с.
55. Савельева В.П. Проблемы вокального обучения руководителей народных хоров //Вопросы хорового образования. – М.: Музыка, 1985. – С. 19-27.
56. Самарин В.А. Хороведение: учебное пособие для педагогических вузов. – 2-е изд. – М.: Академия, 2000. – 208 с.
57. Соколов В.Г. Работа с хором. – М.: Музыка, 1983. – 192 с.
58. Струве Г.А. Хоровые сольфеджио. – М.: Советская Россия, 1976. – 40 с.
59. Струве Г.А. Школьный хор. – М.: Просвещение, 1981. – 191 с.
60. Стулова Г.П. Хоровой класс. – М.: Просвещение, 1988. – 126 с.
61. Тевлина В.К. Вокально-хоровая работа //Музыкальное воспитание в школе. – М.: Музыка, 1982. – Вып. 15. – С. 43-77.
62. Тронина П. Из опыта педагога-вокалиста. – М.: Музыка, 1976. – 67 с.
63. Успенский Н. Древне-русское певческое искусство. – М.: Музыка, 1965. – 215 с.
64. Халабузарь П., Попов В., Добровольская Н. Методика музыкального воспитания. – М.: Музыка, 1990. – 175 с.
65. Хрестоматия по методике музыкального воспитания в школе: учебное пособие для педагогических институтов /Сост. О.А. Апраксина. – М.: Просвещение, 1987. – 270 с.
66. Чепуров В.Н. Музыка и пение в школе. – М.: Просвещение, 1975. – 112 с.
67. Чесноков П.Г. Хор и управление им. – М.: Музыка, 1961. – 129 с.
68. Чміль Ю.К. Хорове аранжування: навчальний посібник для студентів музично-педагогічних факультетів. – К.: НПУ, 1997. – С. 8-28.

2. Зеленецька І. Розвиток дикційних навичок у дитячому хорі //Музика в школі. – К.: Муз. Україна, 1984. – Вип. 10. – С. 18-23.
3. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП, 1997. – С. 29-35.
4. Дем'янюк Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 40-51.

Практичне заняття № 5 (2 години)

Тема: Методика роботи над строем

Питання для обговорення

1. Види хорового строю.
2. Правила інтонування мелодичних і гармонічних побудов.
3. Найхарактерніші недоліки в інтонуванні.
4. Методи і прийоми роботи над строем.

Практичні завдання

1. Визначення інтонаційних труднощів за хоровою партитурою.
2. Добір вправ для роботи над строем.
3. Виконання вправ, що сприяють формуванню інтонаційних навичок.

Література:

1. Дмитревський Г. Хорознавство і керування хором. Елементарний курс. – К.: Музлітература, 1961. – С. 54-65.
2. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП, 1997. – С. 40-43.
3. Чесноков П. Хор и управление им. – М.: Музгиз, 1961. – С. 19-35.

Практичне заняття № 6 (2 години)

Тема: Методика роботи над ансамблем

Питання для обговорення

1. Види хорового ансамблю.
2. Найхарактерніші ансамблеві труднощі в хорі.
3. Методи і прийоми роботи над хоровим ансамблем.

Практичні завдання

1. Визначення ансамблевих труднощів за хоровою партитурою.
2. Добір вправ для роботи над ансамблем.
3. Виконання вправ, що спрямовані на формування ансамблевих навичок.

Питання і завдання для самостійного опрацювання

1. Розспівування хору.
2. Складання класифікаційної таблиці.

(Методичні вказівки надані у наступному розділі.)

Література:

1. Дмитревський Г. Хорознавство і керування хором. Елементарний курс. – К.: Музлітература, 1961. – С. 42-53.
2. Пігров К. Керування хором. – Вид. 2-е. – К.: Музлітература, 1962. – С. 64-113.
3. Дем'янюк Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 63-75.

Практичне заняття № 7 (2 години)

Тема: Організація і функціонування дитячого хорового колективу

Питання для обговорення

1. Організація хорового колективу.
2. Розспівування хору. Його роль і завдання.
3. Принципи добору репертуару.
4. Методика роботи над хоровим твором.
5. Організація репетиційної і концертної діяльності.

Практичні завдання

1. Добір вправ для розспівування хору.
2. Добір репертуарних творів для дитячого хору.
3. Проведення розспівування хору.
4. Розучування хорового твору і робота над ним.

Література:

1. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДПУ, 1997. – С. 9-14, 44-60, 66-72.
2. Огороднов Д. Воспитание певца в самодеятельном ансамбле. – К.: Муз. Україна, 1980. – С. 34-50, 55-61.
3. Ніколаєнко П. Особливості вокальної роботи в хорі з учнями молодшого шкільного віку //Музика в школі. – К.: Муз. Україна, 1987. – Вип. 11. – С. 29-37.
4. Струве Г. Шкільний хор. – М.: Просвещение, 1981. – С. 4-21, 48-66.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Практичне заняття № 1 (2 години)

Тема: Хорове аранжування

Питання для обговорення.

1. Основні положення і поняття в курсі «Хорове аранжування»
2. Види перекладень для хору.
3. Основні принципи аранжування

35. Лиманський П.Т., Тягло Є.І. Методичні рекомендації на допомогу керівникам шкільних хорових гуртків. – Полтава: ПДПУ, 1988. – 18 с.
36. Лицвенко И.Г. Техника переложений сольных вокальных произведений для разных хоровых составов. – М.: Музыка, 1964. – 89 с.
37. Луговенко В., Ніколаєва Н. Українська хорова література. – К.: Муз. Україна, 1985. – 204 с.
38. Люш Д. Развитие и сохранение певческого голоса. – К.: Муз. Украина, 1988. – 108 с.
39. Мархлевський А. Практичні основи роботи в хоровому класі. – К.: Муз. Україна, 1986. – 96 с.
40. Маценко П. Нариси до історії української церковної музики. – К.: Либідь, 1994. – 168 с.
41. Менабени А. Вокальные упражнения в работе с детьми //Музыкальное воспитание в школе. – М.: Музыка, 1978. – Вып. 13. – С. 43-55.
42. Молдавін М. Народний підголосковий спів. – К.: Муз. Україна, 1980. – 79 с.
43. Мордвинов В. Практика основной работы по постановке голоса. – М.–Л.: Музыка, 1948. – 98 с.
44. Нестеренко Е.Е. Некоторые вопросы произношения в пении //Вопросы вокальной педагогики. – М.: Музыка, 1984. – Вып. 7. – С. 27-34.
45. Ніколаєнко П. Особливості вокальної роботи в хорі з учнями молодшого шкільного віку //Музика в школі. – К.: Муз. Україна, 1987. – Вип. 11. – С. 29-37.
46. Огороднов Д.Е. Воспитание певца в самодеятельном ансамбле. – К.: Муз. Україна, 1980. – 66 с.
47. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Муз. Украина, 1989. – 166 с.
48. Органов П. Певческий голос и методика его постановки. – М.: Музыка, 1951. – 104 с.
49. Орлова Н. О певческом рабочем диапазоне школьников //Музыкальное воспитание в школе. – М.: Музыка, 1975. – Вып. 10. – С. 91-95.
50. Пігров К. Керування хором. – Вид. 2-е. – К.: Музлітература, 1962. –201 с.

16. Дмитревський Г. Хорознавство і керування хором. Елементарний курс. – К.: Музлітература, 1961. – 95 с.
17. Єгоров О.О. Теорія і практика роботи з хором. – К.: Муз. Україна, 1961. – 178 с.
18. Живов В.Л. Исполнительский анализ хорового произведения //Работа с хором. – М.: Профиздат, 1972. – С. 115-138.
19. Захаров А.П. Розспівування у хорі: Методичні поради. – К.: Мистецтво, 1963. – 36 с.
20. Зеленецька І. Розвиток дикційних навичок у дитячому хорі //Музика в школі. – К.: Муз. Україна, 1984. – Вип. 10. – С. 18-23.
21. Ивакин М.И. Хоровая аранжировка. – М.: Музыка, 1980. – 98 с.
22. Ильин В. Очерки истории русской хоровой культуры. – М.: Музыка, 1985. – 168 с.
23. Коломоець О.М. Хорознавство: навчальний посібник для студентів вузів. – К.: Либідь, 2001. – 168 с.
24. Копытман М.С. Хоровое письмо. – М.: Музыка, 1971. – 168 с.
25. Королюк Н. Корифеї української хорової культури ХХ століття. – К.: Муз. Україна, 1994. – 144 с.
26. Кочнева И., Яковлева А. Вокальный словарь. – Л.: Музыка, 1986. – 70 с.
27. Краснощёков В. Вопросы хороведения. – М.: Музыка, 1969. – 237 с.
28. Краснощёков В. Поэтический текст в хоровом пении //Работа с хором. – М.: Профиздат, 1972. – С. 82-114.
29. Лаба Б. Методичні вказівки по розспівуванню народного хору. – К.: Муз. Україна, 1976. – 76 с.
30. Лашенко А. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. – К.: Муз.Украина, 1989. – 87 с.
31. Левандо П.П. Проблемы хороведения. – Л.: Музыка, 1974. – 139 с.
32. Левандо П.П. Хоровая фактура. – Л.: Музыка, 1984. – 118 с.
33. Ленский А.С.Искусство хоровой аранжировки. – М.: Музыка, 1980. – 116 с.
34. Лиманський П.Т., Тягло Є.І. Вокально-хорова робота вчителів музики в дитячому хорі. – Полтава: ПДП, 1997. – 74 с.

Практичні завдання

1. Слухання й аналіз перекладень для хору відомих майстрів хорового письма і порівняння з оригіналом.
2. Аналіз обробок народних пісень та виявлення прийомів аранжування, що застосовані композиторами (на творах М.Лисенка, М.Леонтовича, Я.Степового, Ф.Колесси, К.Стеценка).

Література:

1. Березин А.А. Переложение музыкальных произведений для детского хора. – М.-Л.: Музыка, 1965. – С.4-31.
2. Горохов П.Д., Загрецький Д.С. Хорове аранжування. – К.: Муз. Україна, 1982. – С. 4-58.
3. Ивакин М.И. Хоровая аранжировка. – М.: Музыка, 1980. – С. 3-15.
4. Ленский А.С.Искусство хоровой аранжировки. – М.: Музыка, 1980. – С. 5-36.
5. Чміль Ю.К. Хорове аранжування: навчальний посібник для студентів музично-педагогічних факультетів. – К.: НПУ, 1997. – С. 4-7.

Практичне заняття № 2 (2 години)

Тема: Аранжування творів для різних типів і видів хору.

Питання для обговорення.

- 1.Перекладення з однорідного хору на мішаний.
- 2.Перекладення з однорідного хору на дитячий.
- 3.Перекладення мішаного хору на однорідний.
- 4.Перекладення мішаного хору на дитячий.
- 5.Перекладення з метою спрощення фактури.
- 6.Перекладення з метою ускладнення фактури.
- 7.Перекладення вокального твору з супроводом для хору.
- 8.Обробки народних пісень для хору.

Практичні завдання

1. Ознайомлення з перекладеннями для дитячого хору творів, що написані для однорідного хору.
2. Ознайомлення з перекладеннями для дитячого хору творів, що написані для мішаного хору.
3. Ознайомлення з перекладеннями сольних вокальних творів з супроводом для дитячого хору.
4. Ознайомлення з перекладеннями для дитячого хору обробок українських народних пісень.

Література:

1. Березин А.А. Переложение музыкальных произведений для детского хора. – М.-Л.: Музыка, 1965. – С.41-91.
2. Горохов П.Д., Загорецкий Д.С. Хорове аранжування. – К.: Муз. Україна, 1982. – С. 59-104.
3. Ивакин М.И. Хоровая аранжировка. – М.: Музыка, 1980. – С. 28-54.
4. Ленский А.С. Искусство хоровой аранжировки. – М.: Музыка, 1980. – С. 37-88.
5. Чміль Ю.К. Хорове аранжування: навчальний посібник для студентів музично-педагогічних факультетів. – К.: НПУ, 1997. – С. 8-28.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абелян Л.М. Хоровое исполнительство как путь духовного обогащения подростка //Музыкальное воспитание в школе. – М.: Музыка, 1978. – Вып. 13. – С. 67-74.
2. Алиев Ю.Б. Пение на уроках музыки. – М.: Просвещение, 1978. – 175 с.
3. Алиев Ю.Б. Пути формирования навыков многоголосного пения в детском хоре //Музыкальное воспитание в школе. – М.: Музыка, 1975. – Вып. 10. – С. 135-148.
4. Ананченко Г. З досвіду роботи по розвитку гармонічного слуху молодших школярів //Музика в школі. – К.: Муз. Україна, 1981. – Вип. 7. – С. 27-36.
5. Андрос Н., Дженков В., Семененко Н. Українська хорова література. – К.: Муз. Україна, 1985. – Вип. 1. – 139 с.
6. Апраксина О.А. Методика музыкального воспитания в школе. – М.: Просвещение, 1983. – 224 с.
7. Асафьев Б. О хоровом искусстве. – Л.: Музыка, 1980. – 97 с.
8. Бандина А., Попов В., Тихеева Л. Школа хорового пения. – М.: Музыка, 1966. – Вып. 1. – 198 с.
9. Березин А.А. Переложение музыкальных произведений для детского хора. – М. –Л.: Просвещение, 1965. – 124 с.
10. Болгарський А.Г., Сагайдак Г.М. Хоровий клас і практика роботи з хором: навчальний посібник для музично-педагогічних відділень педагогічних училищ. – К.: Муз. Україна, 1987. – 239 с.
11. Виноградов К.П. Работа над дикцией в хоре. – М.: Музыка, 1967. – 104 с.
12. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII–XVIII століттях. – К.: Муз. Україна, 1978. – 182 с.
13. Гладка С. Наукові основи вокального виховання учнів початкових класів //Музика в школі. – К.: Муз. Україна, 1981. – Вип. 7. – С. 61-70.
14. Горохов П.Д., Загорецкий Д.С. Хорове аранжування. – К.: Муз. Україна, 1982. – 128 с.
15. Гуменюк А.І. Український народний хор: Методичні поради. – Вид. 2-е. – К.: Муз. Україна, 1969. – 118 с.

- виявлення задовільного рівня знань, умінь і навичок з хорознавства;
- не повної відповідності вимогам до оформлення роботи.

Оцінка “2” ставиться за умов:

- недостатнього розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- незнання і нерозуміння спеціальної термінології;
- припущення суттєвих помилок у виконанні усіх завдань;
- невміння ілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами;
- невміння застосовувати при відповіді на питання базових знань з дисциплін музично-теоретичного і виконавського циклів;
- виявлення незадовільного рівня знань, умінь і навичок з хорознавства;
- невідповідності вимогам до оформлення роботи.

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Гігієна та охорона дитячого голосу. Голосовий режим.

Література:

1. Хрестоматія по методике музыкального воспитания в школе: учебное пособие для педагогических институтов /Сост. О.А. Апраксина.– М.: Просвещение, 1987.– С. 139-144.
2. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Муз. Украина, 1989.– С. 34-47.
3. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП ім. В.Г. Короленка, 1997.– С. 7-8.
4. Егоров А.М. Гигиена голоса и его физиологические основы /Под ред. Н.И. Жинкина.– М.: Музгиз, 1962.– С. 9-20.

Методичні вказівки

При підготовці даного питання слід звернути увагу на два основні напрями роботи вчителя з охорони дитячого голосу: 1) проведення лекцій, бесід з питань гігієни та охорони дитячого голосу; 2) правильно побудована вокально-хорова робота. Обов'язковим є складання переліку заходів з охорони і гігієни дитячого голосу, що мають уживатись у середніх навчальних закладах. Важливим є визначення тих недоліків і порушень, які мають місце у вокально-хоровій роботі і спричиняють ушкодження дитячих голосів. Опрацьований матеріал слід законспектувати.

2. Будова і функціонування голосового апарату.

Література:

1. Стулова Г. Хоровой класс.– М.: Просвещение, 1988.– С. 24-34.
2. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП ім. В.Г. Короленка, 1997.– С. 6-8.
3. Краснощёков В. Вопросы хороведения. – М.: Музыка, 1969.– С. 70-73.
4. Дем'янко Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 24-25.

Методичні вказівки

При підготовці даного питання слід звернути увагу на визначення складових голосового апарату (органи дихання, гортань, артикуляційний апарат), їх функції та взаємозв'язок. З будовою гортані – центрального звукоутворюючого органу, механізмом

функціонування її хрящів і м'язів, органами дихального й артикуляційного апаратів, резонаторами знайомлять відповідні розділи посібника Г. Стулової "Хоровий клас", які збагачені численними малюнками і схемами, що сприяє більш свідомому і глибокому засвоєнню знань. Окрім основного теоретичного матеріалу, за бажанням студентів, основні схеми і малюнки можуть бути занесені до конспекту.

3. Якості співацького звука.

Література:

1. Способин И. Элементарная теория музыки.– М.: музыка, 1985.– С. 5-8.
2. Стулова Г. Хоровой класс.– М.: Просвещение, 1988.– С. 47-50.
3. Краснощёков В. Вопросы хороведения. – М.: Музыка, 1969.– С. 79-83.
4. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП ім. В.Г. Короленка, 1997.– С. 24-25.

Методичні вказівки

При підготовці даного питання необхідно звернутись до запропонованих джерел. Фізичні якості звука, до яких належать висота, сила, тембр і тривалість, розглядаються у підручниках І. Способіна та В. Краснощогова. Найбільш повний матеріал, що стосується якостей співацького звука, їх природи і взаємозв'язків міститься у праці Г. Стулової "Хоровий клас". Основні положення і визначення обов'язково слід занести до конспекту.

4. Розспівування хору.

Література:

1. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП ім. В.Г. Короленка, 1997.– С. 44-60.
2. Пігров К. Керування хором. – К.: Музлітература, 1962.– С. 173-193.
3. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе. – К.: Муз. Украина, 1989.– С. 88-106.
4. Стулова Г. Хоровой класс.– М.: Просвещение, 1988.– С. 109-114.
5. Менабени А. Вокальные упражнения в работе с детьми //Музыкальное воспитание в школе. – М.: Музыка, 1978.– Вып. 13.– С. 43-55.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І УМІНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка "5" ставиться за умов:

- повного і глибокого розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлення значення понять і вільного володіння термінологією;
- послідовного і логічного викладення матеріалу;
- застосування при відповіді на питання базових знань з дисциплін музично-теоретичного і виконавського циклів;
- ілюстрування теоретичних положень відповідними прикладами;
- виявлення високого рівня знань, умінь і навичок з хорознавства;
- дотримання вимог до оформлення роботи;
- допущення двох-трьох неточностей, які не впливають на правильність відповіді.

Оцінка "4" ставиться за умов:

- достатньо повного розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміння значення спеціальних термінів, але не завжди доцільного їх використання;
- відсутності суттєвих помилок у викладенні матеріалу;
- вміння застосовувати при відповіді на питання базових знань з дисциплін музично-теоретичного і виконавського циклів;
- ілюстрування теоретичних положень відповідними прикладами;
- виявлення достатньо високого рівня знань, умінь і навичок з хорознавства;
- дотримання у цілому вимог до оформлення роботи;
- допущення двох-трьох неточностей в обґрунтуванні теоретичних положень.

Оцінка "3" ставиться за умов:

- неточного розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміння значення спеціальних термінів, але припущення помилок у їх вживанні;
- припущення суттєвих помилок у викладенні матеріалу;
- невміння застосовувати при відповіді на питання базових знань з дисциплін музично-теоретичного і виконавського циклів;
- недостатнього ілюстрування теоретичних положень відповідними прикладами;

Варіант 14

1. Виявіть особливості прослуховування і відбору дітей до хору.
2. Розкрийте особливості перекладення з метою спрощення фактури.
3. Визначте діапазон чоловічих партій у хоровій партитурі.

Варіант 15

1. Охарактеризуйте етапи роботи над хоровим твором.
2. Розкрийте специфіку основних прийомів звуковедення в хорі.
3. Запропонуйте вправи для прослуховування дітей при наборі їх до хорового колективу.

Варіант 16

1. Охарактеризуйте механізм звукоутворення.
2. Розкрийте особливості перекладення з однорідного хору на мішаний.
3. Визначте темпові і динамічні труднощі твору за хоровою партитурою.

Варіант 17

1. Сформулюйте основні принципи добору репертуару.
2. Розкрийте особливості перекладення мішаного хору на дитячий.
3. Доведіть значення динаміки як засобу художньої виразності у хоровому звучанні.

Варіант 18

1. Назвіть основні функції і завдання розспівування.
2. Розкрийте особливості перекладення з метою ускладнення фактури.
3. Визначте діапазон жіночих партій у хоровій партитурі.

Методичні вказівки

При опрацюванні даного питання, передусім, слід зосередити увагу на його теоретичному аспекті: розглянути основні функції, завдання і структуру розспівування, особливості його проведення у хорах різних вікових категорій. Надзвичайно корисним буде ознайомлення з розспівуванням хору за методикою Д.Є. Огороднова. Основні положення мають бути занесеними до конспекту.

Практичне завдання з даного питання полягає у доборі вправ для розспівування дитячого хору на різні види вокально-хорової техніки відповідно до основних принципів вокально-хорової роботи (не менше 10 вправ). Вправи оформлюються на нотному папері як додаток до конспекту.

5. Складання класифікаційної таблиці.

Література:

1. Лиманський П., Тягло Є. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі. – Полтава: ПДП ім. В.Г. Короленка, 1997.– С. 15-16.
2. Дмитревський Г. Хорознавство і керування хором. Елементарний курс. – К.: Музлітература, 1961.– С. 5-65.
3. Чесноков П. . Хор и управление им. – М.: Музыка, 1961.– С. 21-35.
4. Пігров К. Керування хором. – К.: Музлітература, 1962.– С. 7-26.
5. Краснощёков В. Вопросы хороведения. – М.: Музыка, 1969.– С. 4-78.
6. Соколов В. Работа с хором. – М.: Музыка, 1983.– С. 5-27.
7. Хрестоматия по методике музыкального воспитания в школе: учебное пособие для педагогических институтов /Сост. О.А. Апраксина.– М.: Просвещение, 1987.– С. 120-164.

Методичні вказівки

Метою цього завдання є узагальнення, систематизація і закріплення знань студентів з теоретичного розділу курсу “Хорознавство”. Таблиця складається наприкінці вивчення курсу і заповнюється по графах:

- 1) Основні етапи розвитку вітчизняного хорового мистецтва.
- 2) Основні жанрові напрями.
- 3) Жанри.
- 4) Форми хорового виконавства.
- 5) Типи хорів.
- 6) Види хорів.
- 7) Кількісний склад хорових колективів.

- 8) Розташування хорових колективів.
- 9) Хорові партії.
- 10) Співацькі голоси та їх діапазони.
- 11) Основні вокально-хорові навички.
- 12) План роботи над хоровим твором.
- 13) Принципи добору репертуару.

Таблиця складається на базі конспекту і навчально-методичних матеріалів*.

2. Дайте визначення понять “діапазон голосу” і “теситура” та класифікуйте їх.
3. Визначте ансамблеві труднощі твору за хоровою партитурою.

Варіант 8

1. Дайте визначення атаки звука й охарактеризуйте її види.
2. Висвітліть основні етапи розвитку голосового апарату дитини.
3. Визначте дикційні труднощі твору за хоровою партитурою.

Варіант 9

1. Охарактеризуйте партію сопрано і голоси, що до неї входять.
2. Виявіть сутність якостей співацького звука.
3. Визначте ритмічні труднощі твору за хоровою партитурою.

Варіант 10

1. Охарактеризуйте партію альтів і голоси, що до неї входять.
2. Розкрийте поняття “регістри голосу” і “перехідні звуки”.
3. Розкрийте особливості перекладення з однорідного хору на дитячий.

Варіант 11

1. Охарактеризуйте партію тенорів і голоси, що до неї входять.
2. Сформулюйте основні положення з охорони і гігієни дитячого голосу.
3. Запропонуйте план проведення репетиції дитячого хору.

Варіант 12

1. Охарактеризуйте партію басів і голоси, що до неї входять.
2. Виявіть специфіку організації і проведення репетицій дитячого хору.
3. Складіть план роботи над хоровим твором.

Варіант 13

1. Розкрийте якості і наведіть класифікацію дитячих голосів.
2. Запропонуйте план аналізу хорового твору.
3. Дайте визначення понять «аранжування», «обробка», «інструментування»

*Перевірка завдань і знань студентів з питань, що винесені на самостійне опрацювання, здійснюється на консультаціях і практичних заняттях.

ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З КУРСУ «ХОРОЗНАВСТВО І ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ»

Варіант 1

1. Визначте специфіку і виховне значення хорового мистецтва.
2. Охарактеризуйте особливості і типи співацького дихання.
3. Наведіть приклади вправ-скоромовок на розвиток співацької дикції.

Варіант 2

1. Охарактеризуйте основні етапи розвитку вітчизняного хорового мистецтва.
2. Розкрийте основні принципи хорового аранжування.
3. Запропонуйте приклади вправ для роботи над співацьким диханням.

Варіант 3

1. Охарактеризуйте жанрові напрями і форми хорового виконавства.
2. Виявіть особливості і назвіть основні правила співацької дикції.
3. Визначте тип і вид хору за хоровою партитурою.

Варіант 4

1. Дайте визначення і охарактеризуйте типи і види хорів.
2. Розкрийте специфіку хорового строю та його видів.
3. Наведіть приклади вправ для роботи над звукоутворенням.

Варіант 5

1. Визначте особливості кількісного складу і розташування хорових колективів.
2. Виявіть сутність хорового ансамблю й охарактеризуйте його види.
3. Накресліть план розспівування хору.

Варіант 6

1. Дайте визначення хору і наведіть класифікацію співацьких голосів.
2. Визначте інтонаційні труднощі твору за хоровою партитурою.
3. Розкрийте особливості перекладення мішаного хору на однорідний.

Варіант 7

1. Розкрийте основні етапи організації шкільного хорового колективу.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Розкрийте художні особливості і виховне значення хорового мистецтва.
2. Визначте специфіку співацького дихання і проаналізуйте його типи.
3. Наведіть приклади вправ-скоромовок на розвиток співацької дикції.
4. Охарактеризуйте етапи розвитку хорового мистецтва (до XIV ст. включно).
5. Розкрийте механізм звукоутворення.
6. Запропонуйте приклади вправ для роботи над співацьким диханням.
7. Розкрийте особливості перекладення з однорідного хору на мішаний.
8. Охарактеризуйте етапи розвитку хорового мистецтва (XV – XVIII ст.)
9. Виявіть специфіку і назвіть основні правила співацької дикції.
10. Визначте тип і вид хору за хоровою партитурою.
11. Охарактеризуйте етапи розвитку хорового мистецтва (XIX – XX ст.)
12. Розкрийте сутність хорового строю та охарактеризуйте його види.
13. Наведіть приклади вправ для роботи над звукоутворенням.
14. Охарактеризуйте жанрові напрями і форми хорового виконавства.
15. Проаналізуйте особливості хорового ансамблю й охарактеризуйте його види.
16. Накресліть план розспівування хору.
17. Дайте визначення понять „тип” і „вид” хору та класифікуйте типи і види хорів
18. Розкрийте основні принципи хорового аранжування.
19. Визначте інтонаційні труднощі твору за хоровою партитурою.
20. Розкрийте особливості кількісного складу і розташування хорових колективів.
21. Обґрунтуйте роль ритму і темпу як засобів художньої виразності у хорі.
22. Визначте ансамблеві труднощі твору за хоровою партитурою.
23. Сформулюйте поняття “хор” і розкрийте його сутність.
24. Розкрийте особливості Перекладення з однорідного хору на дитячий.
25. Проаналізуйте основні етапи організації хорового колективу.

26. Визначте дикційні труднощі твору за хоровою партитурою
27. Охарактеризуйте партію сопрано і голоси, які до неї входять.
28. Висвітліть специфіку прослуховування і відбору дітей до хору.
29. Розкрийте особливості перекладення мішаного хору на однорідний.
30. Визначте ритмічні труднощі твору за хоровою партитурою.
31. Охарактеризуйте партію альтів і голоси, які до неї входять.
32. Виявіть особливості організації і проведення репетицій дитячого хору.
33. Розкрийте особливості перекладення мішаного хору на дитячий.
34. Визначте темпові і динамічні труднощі твору за хоровою партитурою.
35. Охарактеризуйте партію тенорів і голоси, які до неї входять.
36. Розкрийте функції, завдання і специфіку розспівування хору.
37. Складіть план роботи над хоровим твором.
38. Охарактеризуйте партію басів і голоси, які до неї входять.
39. Розкрийте особливості перекладення з метою спрощення фактури.
40. Обґрунтуйте принципи добору репертуару.
41. Накресліть план проведення репетиції дитячого хору.
42. Розкрийте особливості будови і функціонування голосового апарату.
43. Сформулюйте поняття “атака звука” й охарактеризуйте її види.
44. Визначте діапазон жіночих партій у хоровій партитурі.
45. Виявіть специфіку якостей співацького звука.
46. Розкрийте особливості перекладення з метою ускладнення фактури.
47. Проаналізуйте етапи роботи над хоровим твором.
48. Визначте діапазон чоловічих партій у хоровій партитурі.
49. Охарактеризуйте основні прийоми звуковедення в хорі.
50. Обґрунтуйте провідні положення з охорони і гігієни дитячого голосу.
51. Розкрийте особливості перекладення вокального твору з супроводом для хору.
52. Запропонуйте вправи для прослуховування дітей при наборі їх до хорового колективу.
53. Розкрийте зміст понять “діапазон”, “регістри голосу”, “перехідні звуки”, “теситура”.
54. Наведіть план аналізу хорового твору.
55. Продемонструйте правила інтонування мажорної гами.

56. Висвітліть виконавські особливості і класифікацію дитячих голосів.
57. Дайте характеристику видів співацького дихання.
58. Дайте визначення понять «аранжування», «обробка», «інструментування».
59. Розкрийте основні етапи розвитку голосового апарату дитини.
60. Охарактеризуйте форми хорового виконавства.
61. Проаналізуйте хорову партитуру і визначте склад хорової фактури.
62. Виявіть сутність видів хорового ансамблю.
63. Наведіть класифікацію співацьких голосів.
64. Проаналізуйте хорову партитуру і визначте теситурні умови партій.
65. Назвіть умови й охарактеризуйте види розташування хорових колективів.
66. Визначте види хорового дихання. Перелічіть умови для налагодження “ланцюгового” дихання.
67. Продемонструйте правила інтонування мінорної гами.